

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΦΕΣΗ

Του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, που εδρεύει στην Αθήνα(Α.Φ.Μ. 090165560).

ΚΑΤΑ

Εμμανουήλ Κυττραίου του Παναγιώτη, κατοίκου Αργυρούπολης, οδός Ολυμπίας αρ. 98.

ΚΑΙ ΚΑΤΑ

Της υπ' αριθμ. 8144/2020 οριστικής απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήματος 29^{ου} Τριμελούς).

Ι.ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΟΥ

(Άρθρο 45 παρ. 1 περ. δ' Κ.Δ.Δ., όπως προστέθηκε με το άρθρο 48 Ν. 4055/2012)

Αντικείμενο: Αγωγή αποζημίωσης κατ' άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ.

1ος λόγος Έφεσης: Εσφαλμένη κρίση ότι συντρέχει εν προκειμένω αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ παρανομίας και ενδίκου συμβάντος. Ειδικότερα εσφαλμένη κρίση ότι: «η πλήρης κώφωση άμφω» του εφεσιβλήτου συνδέεται αιτιωδώς με παράνομη πράξη Αστυνομικού οργάνου, η οποία κρίθηκε ότι ήταν πρόσφορη να επιφέρει μόνη της και χωρίς τη μεσολάβηση άλλου παράγοντα, και «πράγματι επέφερε», βλάβη στην υγεία του αντιδίκου.

2ος λόγος Έφεσης: Εσφαλμένη κρίση ότι πρέπει να απορριφθεί η προβαλλόμενη, ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου ένσταση συντρέχοντος πταίσματος του Ελληνικού Δημοσίου, καθόσον κρίθηκε με την εκκαλουμένη ότι: «από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν προέκυψε ότι αυτός συνέβαλε στον τραυματισμό του ούτε ότι θα μπορούσε με οποιοδήποτε τρόπο να τον είχε αποτρέψει, ενώ εξάλλου δεν υπείχε υποχρέωση να φέρει προστατευτικό εξοπλισμό όπως αβάσιμα υποστηρίζει το εναγόμενο».

3ος λόγος Έφεσης: Εσφαλμένη επιδίκαση του ποσού των 2.300,00 ευρώ, ως αποζημίωση, σύμφωνα με τα άρθρα 105 του Εισ.Ν.Α.Κ. και 930 τελευταίο εδάφιο του

Α.Κ, το οποίο κρίθηκε από το πρωτοβαθμίως δικάσαν Δικαστήριο ότι ο αντίδικος θα είχε καταβάλει ως δαπάνη για υπηρεσίες αποκλειστικής νοσοκόμας.

4ος λόγος Έφεσης: Εσφαλμένη επιδίκαση του ποσού των 37.755,88 ευρώ το οποίο κρίθηκε με την προσβαλλομένη απόφαση ότι ο αντίδικος δικαιούται, κατ'εφαρμογήν των άρθρων 105 του Εισ.Ν.Α.Κ. και 929 του ΑΚ να λάβει σε κεφάλαιο εφάπαξ, ως διαφυγόν κέρδος «για την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη, κατά το ως άνω διάστημα (από 15.6.2011 έως 31.10.2021), από την απώλεια εισοδημάτων εξαιτίας του ότι κατέστη ανίκανος να εργαστεί λόγω του ένδικου τραυματισμού».

5ος λόγος Έφεσης: Εσφαλμένη επιδίκαση του ποσού των 100.000 ευρώ, ως αποζημίωση, λόγω ηθικής βλάβης, σύμφωνα με τα άρθρα 105 του Εισ.Ν.Α.Κ. και 932 ΑΚ. Το ποσό που επιδικάσθηκε παρίσταται ενόψει των εν γένει περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, υπερβολικό.

6ος λόγος Έφεσης: Εσφαλμένη επιδίκαση του ποσού των 50.000 ευρώ, ως αυτοτελής αποζημίωση, κατ'εφαρμογήν των άρθρων 105 του Εισ.Ν.Α.Κ. και 931 ΑΚ.

1.1. Ο εφεσίβλητος, με την από 2-8-2011 και με αριθμ. κατ.22958/2011 απευθυνόμενη ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, αγωγή του αιτήθηκε, μετά την μετατροπή του αιτήματος από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό και τον περιορισμό των αγωγικών κονδυλίων, να αναγνωρισθεί η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου, να του καταβάλει α. το ποσό των 113.6955,00 ευρώ, ως αποζημίωση για την αποκατάσταση της θετικής ζημίας που κατά τους ισχυρισμούς του υπέστη συνεπεία τραυματισμού του (πλήρης κώφωση άμφω και σωματικές βλάβες), ο οποίος οφείλεται, όπως ισχυρίστηκε με την ένδικη αγωγή σε παράνομες πράξεις αστυνομικών οργάνων, β. το ποσό των 1.489.077 ευρώ άλλως επικουρικά το ποσό των 1.465.122 ευρώ, ως αποζημίωση για την αποκατάσταση της αποθετικής ζημίας (απώλεια εισοδημάτων) που κατά τους ισχυρισμούς του υπέστη από την ως άνω αιτία (πλήρης κώφωση άμφω), γ. το ποσό των 800.000,00 ευρώ, ως πρόσθετη αποζημίωση, για την προκληθείσα κατά τους ισχυρισμούς του από την ανωτέρω αιτία αναπηρία και εν γένει παραμόρφωση του (σύμφωνα με το άρθρο 931 του Α.Κ.), και δ. το ποσό των 2.000.000,00 ευρώ, ως χρηματική

ικανοποίηση, για την ηθική βλάβη που ισχυρίστηκε ότι υπέστη από την ίδια αιτία (σύμφωνα με το άρθρο 932 του Α.Κ.).

2.Επί της αγωγής αυτής, εξεδόθη αρχικά η υπ' αριθμ. 9531/2018 αναβλητική απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήματος 29ου Τριμελούς) και κατόπιν η εκκαλουμένη υπ' αριθμ. 8144/2020 οριστική απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήματος 29ου Τριμελούς), με την οποία έγινε εν μέρει δεκτή η ανωτέρω αγωγή και αναγνωρίστηκε ότι ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος δικαιούται να λάβει: α.το ποσό των 2.300,00 ευρώ, ως αποζημίωση, σύμφωνα με τα άρθρα 105 του Εισ.Ν.Α.Κ. και 930 τελευταίο εδάφιο του Α.Κ το οποίο κρίθηκε ότι θα είχε καταβάλει, ως δαπάνη για υπηρεσίες αποκλειστικής νοσοκόμας,β. το ποσό των 37.755,88 ευρώ, σε κεφάλαιο εφάπαξ, ως διαφυγόν κέρδος, σύμφωνα με τα άρθρα 105 του Εισ.Ν.Α.Κ. και 929 του Α.Κ.,γ.το ποσό των 100.000,00 ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, δ.το ποσό των 50.000,00 ευρώ, ως αποζημίωση, σύμφωνα με τα άρθρα 105 του Εισ.Ν.Α.Κ. και 931 του Α.Κ., για την αναπηρία και την παραμόρφωση που κρίθηκε με την εκκαλουμένη ότι υπέστη εξαιτίας του τραυματισμού του.

Περαιτέρω με την εκκαλουμένη απόφαση κρίθηκε ότι από το ως άνω συνολικό ποσό των 190.055,88 ευρώ (2.300,00 ευρώ + 37.755,88 ευρώ + 100.000,00 ευρώ + 50.000,00 ευρώ) πρέπει να αφαιρεθεί το ποσό των 115.741,15 ευρώ, το οποίο επιδικάστηκε στον αντίδικο προσωρινά με την 4497/2011 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθήνας (Τμήματος 15^{ου} Τριμελούς).

Τέλος με την προσβαλλόμενη απόφαση κρίθηκε ότι πρέπει να αναγνωρισθεί η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να καταβάλει στον αντίδικο το ποσό των 74.314,73 ευρώ, με τον νόμιμο τόκο, με επιτόκιο 6% από την επίδοση της αγωγής (21.9.2011) έως την 30η.4.2019 και με το προβλεπόμενο στη διάταξη του άρθρου 45 του ν. 4607/2019 επιτόκιο από την 1η.5.2019 έως την ολοσχερή εξόφληση.

3. Την απόφαση αυτή εκκαλούμε ενώπιον του Δικαστηρίου Σας και αιτούμεθα την εξαφάνιση,άλλως τη μεταρρύθμισή της, για τους εξής λόγους:

II. ΛΟΓΟΙ ΕΦΕΣΗΣ

σύμμ.

1^{ος} λόγος έφεσης:

Διότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ, και του άρθρου 133 του π.δ/τος 141/1991 και και κατά κακή εκτίμηση των αποδείξεων και των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και με πλημμελή, αντιφατική, άλλως ανεπαρκή αιτιολογία, το δικάσαν Πρωτοδικείο δέχθηκε ότι συντρέχει εν προκειμένω αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ παρανομίας και ενδίκου συμβάντος. Ειδικότερα κρίθηκε ότι «η πλήρης κώφωση άμφω του ενάγοντος συνδέεται αιτιωδώς με την ρίψη της ανωτέρω χειροβομβίδας στην είσοδο της προαναφερθείσας στοάς, υπό την έννοια ότι αυτή οφείλεται αποκλειστικά στην ως άνω παράνομη -όπως τούτο κρίθηκε με την 9531/2018 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου... πράξη του οργάνου του εναγόμενου, η οποία ήταν πρόσφορη να επιφέρει μόνη της χωρίς τη μεσολάβηση άλλου παράγοντα, και πράγματι επέφερε, την κατά τα ανωτέρω προκληθείσα βλάβη στην υγεία του ενάγοντος». Και τούτο διότι:

I. Σύμφωνα με το άρθρο 105 εδ. α' ΕισΝΑΚ, «Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης, που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος». Απρ τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι προϋπόθεση για την αστική ευθύνη του Δημοσίου είναι: 1. Δραστηριότητα που να συνίσταται σε πράξη, παράλειψη ή υλική ενέργεια. 2. Προέλευση της δραστηριότητας αυτής από όργανο του Δημοσίου. 3. Η δραστηριότητα αυτή να αναπτύσσεται στο πλαίσιο άσκησης δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στο αρμόδιο όργανο. 4. Παρανομία, δηλαδή παράβαση της αρχής της νομιμότητας. 5. Η παρανομία αυτή να μη συνίσταται σε παράβαση διάταξης που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος. 6. Ζημία και 7. Αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της παρανομίας και της ζημίας που έχει προκληθεί.

Σχετικά με την προϋπόθεση της παρανομίας γίνεται δεκτό ότι η πράξη ή παράλειψη είναι παράνομη όταν με αυτήν παραβιάζεται κανόνας δικαίου, με τον οποίο προστατεύεται ή παρέχεται συγκεκριμένο δικαίωμα ή έννομο συμφέρον ή, στην περίπτωση των υλικών πράξεων ή παραλείψεων, όταν αυτές δεν είναι

σύμφωνες προς τους κανόνες καλής λειτουργίας της διοίκησης ή προς τους κανόνες της επιστήμης, της τέχνης και της τεχνικής, που κατά τα δεδομένα της κοινής πείρας και τις αρχές της καλής πίστης είναι σχετικοί με την άσκηση των αρμοδιοτήτων της διοίκησης. Περαιτέρω, για τη θεμελίωση αποζημιωτικής ευθύνης, παράνομη πρέπει να είναι κατ' αρχήν η πράξη και όχι το αποτέλεσμα αυτής (Σταθόπουλος, Γεν. Ενοχ. Δ. 3^η έκδοση, σελ. 301).

Δεν συντρέχει περίπτωση αστικής ευθύνης του Δημοσίου σε περίπτωση ζημιών που επέρχονται όχι συνεπεία παρανόμων πράξεων ή παραλείψεων των διοικητικών οργάνων, αλλά τυχαίων γεγονότων ή γεγονότων ανωτέρας βίας, δηλ. γεγονότων απρόβλεπτων σε τόπο και χρόνο και αναπότρεπτων ακόμα και με λήψη μέτρων άκρας επιμέλειας (βλ. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 9η έκδ. 1999, σελ. 237, Τάχο, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, 7η έκδ., 2003, σελ. 852, ΔΕφΑΘ 2625/2005, αδημοσίευτη, ΔΕφΑΘ 4542/1998 ΔΔικ 1999.956, ΔΠΘεσ 373/1997 Αρμ 1997.707).

Ειδικά οι αστυνομικές αρχές έχουν ως καθήκον εκ του νόμου (βλ. άρθρο 4 και 5 ν. 1481/1984 «Οργανισμός Υπουργείου Δημόσιας Τάξης») τη διαφύλαξη της κοινωνικής γαλήνης και ηρεμίας, της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, καθώς και την προστασία των πολιτών και των δικαιωμάτων τους, οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία και αποτελεσματικά μέτρα, ώστε να εξασφαλίζεται η εκπλήρωση της αποστολής τους και ιδίως η πρόληψη και η καταστολή οποιασδήποτε εγκληματικής ενέργειας. Ωστόσο, τα μέτρα αυτά δεν είναι προδιαγεγραμμένα στο νόμο, αλλά τα αστυνομικά όργανα, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, έχουν τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξουν μεταξύ περισσοτέρων λύσεων την κατά την κρίση τους ενδεικνυόμενη (βλ. Στασινόπουλου, ό.π., σελ.161, ΑΠ 106/1969, ΔΕφΑΘ 1960/1993 ΔΔ 1994.1189). Η επιλογή τους δε αυτή ελέγχεται μόνο ως προς την υπέρβαση των ακραίων ορίων ή την κακή χρήση της διακριτικής τους εξουσίας κατά τα παραπάνω, χωρίς να μπορεί να ελεγχθεί το αποτέλεσμα της άσκησης της διακριτικής εξουσίας ή η ουσιαστική κρίση των διοικητικών οργάνων ως προς την ύπαρξη ή μη των πραγματικών προϋποθέσεων (βλ. ΑΠ 475/1965 ΝοΒ 14.354, ΣΤΕ 2217/1987, ΕφΑΘ 13613/1988 ΝοΒ 37.1239).

Επομένως, στις περιπτώσεις που το διοικητικό όργανο δρα κατά διακριτική ευχέρεια, παράνομία υφίσταται μόνο σε περίπτωση υπέρβασης των ακραίων

ορίων ή κακής χρήσης αυτής (βλ. ΣΤΕ 2217/1987, ΔΕφΑΘ 4012/1996, αδημοσίευτη, ΔΕφΑΘ 2966/1997, ΔΠΑ 862/1998, αδημοσίευτη, ΑΠ 342/1982 ΝοΒ 1982.1461, ΑΠ 39/1988 ΔΔικ 1989.1150, ΑΠ 185/1967 ΝοΒ 15.895, ΑΠ 475/1965 ΝοΒ 14.354, ΕφΑΘ 13613/1988 ΝοΒ 37.1239, ΕφΑΘ 468/1996, αδημοσίευτη). Δηλαδή, όταν τα όργανα της διοίκησης έχουν κατά την ενάσκηση των καθηκόντων τους τη διακριτική ευχέρεια να επιλέγουν μεταξύ περισσότερων λύσεων την -κατά την κρίση τους- ενδεικνυόμενη, το Δικαστήριο δύναται να εξετάσει εάν τα όργανα της διοίκησης ενήργησαν ή όχι κατά τους όρους και τύπους που διαγράφονται από το νόμο και εντός της εξουσίας που τους ανήκει, όχι όμως να υποκαταστήσει (και δη εκ των υστέρων) την ουσιαστική κρίση και εκτίμηση της Διοίκησης ως προς τις πραγματικές προϋποθέσεις της δράσης της και τις ενδεικνυόμενες ενέργειες. Με άλλα λόγια, παρανομία κατ' άρθρο 105 ΕισΝΑΚ συντρέχει όταν αποδεικνύεται (κατ' αντικειμενική κρίση, η οποία στηρίζεται στα εκ των προτέρων δεδομένα) ότι τα διοικητικά όργανα ενήργησαν καθ' υπέρβαση των άκρων λογικών ορίων της διακριτικής εξουσίας ή κατά κακή χρήση αυτής (πχ. παρέλειψαν να λάβουν οποιαδήποτε μέτρο ή έλαβαν κατ' αντικειμενική κρίση ανεπαρκή και ακατάλληλα μέτρα). όχι όμως και όταν οι κρατικές αρχές έπραξαν ό,τι ήταν αντικειμενικώς δυνατόν να πράξουν για την προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών, με βάση τις διαθέσιμες ανθρώπινες και τεχνικές υποδομές, αλλά η δράση της Διοίκησης εν τέλει δεν κατέστη δυνατό, να αποτρέψει την επέλευση της ζημίας, δεδομένης της ιδιορρυθμίας των συγκεκριμένων συνθηκών.

Περαιτέρω, από τις διατάξεις του ισχύοντος κατά τον κρίσιμο χρόνο της ένδικης αγωγής **v. 2800/2000** και ιδίως από το άρθρο 8 αυτού συνάγεται ότι για την εκπλήρωση της αποστολής του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης (ήδη Εσωτερικών) και της Ελληνικής Αστυνομίας, ειδικότερα, ως Σώματος Ασφαλείας, η οποία συνίσταται στη κατοχύρωση και διατήρηση της δημόσιας τάξης, την προστασία της δημόσιας και κρατικής ασφάλειας κ.λπ., τα ληπτέα μέτρα δεν απαριθμούνται ειδικώς στο νόμο, αλλά υπαγορεύονται από τις περιστάσεις σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση [ΑΠ 106/1969]. Τα αρμόδια αστυνομικά όργανα, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, έχουν τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξουν μεταξύ περισσότερων λύσεων την κατά την κρίση τους ενδεικνυόμενη, η επιλογή τους δε αυτή δεν ελέγχεται δικαστικώς παρά μόνον ως προς την υπέρβαση των ακραίων ορίων της διακριτικής εξουσίας τους και ως προς την κατάχρηση εξουσίας, εφόσον από τις ενέργειες ή

παραλείψεις τους επήλθε συγκεκριμένη βλάβη στα ατομικά δικαιώματα της ζωής, σωματικής ακεραιότητας, ιδιοκτησίας κοκ των διοικουμένων) [ΑΠ 185/1967, ΝοΒ 15, σελ. 895, ΑΠ 342/1982, ΕφαΘ 13613/1988 ΝοΒ 37 σελ. 1239].

Επίσης, στο άρθρο 133 του π.δ/τος 141/1991 «Αρμοδιότητες οργάνων και υπηρεσιακές ενέργειες του προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Θέματα οργάνωσης Υπηρεσιών» (ΦΕΚ Α' 58) ορίζεται ότι: «Η χρήση των όπλων από τους αστυνομικούς γίνεται: α. Στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 29/30.4.1943 «Περί περιπτώσεων καθ' ας επιτρέπεται η χρήση των όπλων υπό της δημόσιας Δυνάμεως», εφόσον υπάρχει απόλυτη ανάγκη και αφού εξαντληθούν όλα τα ηπιότερα μέσα. β. Για τη διάλυση των παράνομων δημόσιων συναθροίσεων, σύμφωνα με τις διατυπώσεις του κανονισμού διάλυσης δημόσιων συναθροίσεων, γ. Στις περιπτώσεις που συγχωρείται από τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα για την άμυνα και την κατάσταση ανάγκης». Και στο Β.Δ. 269/1972 «Κανονισμός Διαλύσεως Δημοσίων Συναθροίσεων», άρθρο μόνο ορίζεται: « ... δ. Εάν διά της χρήσεως των μέσων περί ων η υπό στοιχ. β' διάταξις της παρούσης δεν επιτευχθή η διάλυσις της συναθροίσεως, αύτη δε εξελίχθη εις βίαίαν ή εκ της συνεχίσεως αυτής προκαλήται άμεσος κίνδυνος της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητος των μετεχόντων ή οι μετέχοντες ταύτης εκτρέπωνται εις αξιοποιήτους πράξεις (άρθρον 7 παρ. 1 στοιχ. ε* Ν.Δ. 794/1971) ή ήρξαντο βαιοπραγούντες κατά των ανδρών της δημοσίας δυνάμεως τηρούμενης και εν τη περιπτώσει ταύτη της διαδικασίας, περί ης αι προηγούμενοι διατάξεις, δύναται ο εκπρόσωπος της Αστυνομικής Αρχής, μετά γνώμην των εκπροσώπων της Διοικητικής και Δικαστικής Αρχής, να διάταξη την *χρήσιν των όπλων* υπό των ανδρών της δημοσίας δυνάμεως και των μετ' αυτών συμπραττόντων οργάνων. Η χρήσις των όπλων άρχεται δΓ εκφοβιστικής εις τον αέρα βολής, εάν δε και μετά τούτο δεν ήθελον αποσυρθή οι μετέχοντες της συναθροίσεως, *συγχωρείται οιαδήποτε χρήσις των όπλων*». Εξάλλου, στις διατάξεις του ν. 3169/2003 (ΦΕΚ Α' 189/24.7.2003) «Οπλοφορία, χρήση πυροβόλων όπλων από αστυνομικούς, εκπαίδευση τους σε αυτά και άλλες διατάξεις ορίζονται τα εξής : «α. Αστυνομικοί είναι το αστυνομικό προσωπικό, οι ειδικοί φρουροί και οι συνοριακοί φύλακες, β. Οπλισμός είναι τα όπλα και πυρομαχικά που επιτρέπεται να φέρει ο αστυνομικός και διακρίνεται σε στατικό, υπηρεσιακό ατομικό και ιδιωτικό ατομικό. Στατικός είναι ο οπλισμός που παρέχεται στον αστυνομικό από την υπηρεσία για την εκτέλεση

συγκεκριμένης αποστολής, μετά το περάς της οποίας επιστρέφεται και φυλάσσεται σε αυτήν. Υπηρεσιακός ατομικός οπλισμός είναι ο οπλισμός που χρεώνεται από την υπηρεσία στον αστυνομικό για να ευρίσκεται στην κατοχή του. Ιδιωτικός ατομικός οπλισμός είναι ο οπλισμός που ανήκει στον αστυνομικό κατά κυριότητα. Άρθρο 3 1.0 αστυνομικός επιτρέπεται κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του να προτάσσει το πυροβόλο όπλο, εφόσον συντρέχει κίνδυνος ένοπλης επίθεσης σε βάρος αυτού ή τρίτου. 2. Ο αστυνομικός επιτρέπεται να κάνει χρήση πυροβόλου όπλου, εφόσον αυτό απαιτείται για την εκπλήρωση του καθήκοντος του και συντρέχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις: α. Έχουν εξαντληθεί όλα τα ηπιότερα του πυροβολισμού μέσα, εκτός αν αυτά δεν είναι διαθέσιμα ή πρόσφορα στη συγκεκριμένη περίπτωση. Ηπιότερα μέσα είναι ιδίως παραινέσεις, προτροπές, χρήση εμποδίων, σωματικής βίας, αστυνομικής ράβδου, **επιτρεπτών χημικών ουσιών ή άλλων ειδικών μέσων**, προειδοποίηση για χρήση πυροβόλου όπλου και απειλή με πυροβόλο όπλο. β. Έχει δηλώσει την ιδιότητα του και έχει απευθύνει σαφή και κατανοητή προειδοποίηση για την επικείμενη χρήση πυροβόλου όπλου, παρέχοντας επαρκή χρόνο ανταπόκρισης, εκτός αν αυτό είναι μάταιο υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες ή επιτείνει τον κίνδυνο θανάτου ή σωματικής βλάβης, γ. Η χρήση πυροβόλου όπλου δεν συνιστά υπερβολικό μέτρο σε σχέση με το είδος της απειλούμενης βλάβης και την επικινδυνότητα της απειλής. 3. Όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου επιβάλλεται η ηπιότερη χρήση του πυροβόλου όπλου, εκτός αν αυτό είναι μάταιο υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες ή επιτείνει τον κίνδυνο θανάτου ή σωματικής βλάβης. Ως ηπιότερη χρήση πυροβόλου όπλου νοείται η κατά το εδάφιο δ του άρθρου 1 κλιμάκωση της χρήσης του με τη μικρότερη δυνατή και αναγκαία προσβολή. 10. Κάθε περίπτωση χρήσης όπλων από αστυνομικό αναφέρεται αμέσως στην αρμόδια αστυνομική Υπηρεσία και Δικαστική Αρχή». Περαιτέρω, στον ν. 2168/1993 «Όπλα-Πυρομαχικά-Εκρηκτικά-κλπ» άρ. 1 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.1 άρθρου 1 ν. 3944/2011, (ΦΕΚ Α 67/5.4.2011) ορίζεται ότι : «α. Όπλο είναι κάθε μηχανήμα, το οποίο εκ κατασκευής, μετατροπής ή τροποποίησης, με ωστική δύναμη που παράγεται με οποιονδήποτε τρόπο, εκτοξεύει βλήμα, βλαπτικές χημικές ή άλλες ουσίες, ακτίνες ή φλόγες ή αέρια και μπορεί να επιφέρει κάκωση ή βλάβη της υγείας σε πρόσωπα ή βλάβη σε πράγματα ή να προκαλέσει πυρκαγιά, όπως και κάθε συσκευή, που μπορεί να προκαλέσει με οποιονδήποτε τρόπο τα ανωτέρω αποτελέσματα. Στην έννοια του όπλου περιλαμβάνεται οποιοδήποτε πυροβόλο όπλο και ιδίως πολεμικά τυφέκια,

Πολυβόλο
κ.

πολυβόλα, υποπολυβόλα, πιστόλια, περιστροφή, όπλα κρότου - αερίων, βαρέα όπλα, όπλα πυροβολικού και όπλα ευθυτενούς ή καμπύλης τροχιάς, καθώς επίσης χειροβομβίδες και νάρκες κάθε τύπου.». Τέλος, η χρήση των ως άνω όπλων γίνεται πάντοτε από εκπαιδευμένο προς τούτο προσωπικό και σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ. αριθμ. 7001/21157-ιζ' από 08-07-1994 Απόρρητη Απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα και ισχύει.

II. Στην υπό κρίση περίπτωση, όπως ισχυρισθήκαμε και με το πρωτοδίκως από 14-11-2017 πρωτοδίκως κατατεθέν υπόμνημά μας, από το σύνολο του διοικητικού φακέλου και ειδικότερα από την προσκομισθείσα, ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου από 14.3.2012 έκθεση πορίσματος ένορκης διοικητικής εξέτασης (Ε.Δ.Ε.) του αστυνομικού Λουκά Σαντουριτζή, η οποία συντάχθηκε στο πλαίσιο της Ε.Δ.Ε. που διενεργήθηκε αναφορικά με τον τραυματισμό του ενάγοντος και ήδη εφεσιβλήτου στις 15.6.2011, προέκυψε :

α. ότι οι χορηγούμενες στα αστυνομικά όργανα χειροβομβίδες κρότου λάμψης πληρούν όλες τις προδιαγραφές ασφαλείας, είναι απολύτως ακίνδυνες, χρησιμοποιούνται, δε, από κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό, ενώ οι χρησιμοποιούμενοι από τους διαδηλωτές εκρηκτικοί μηχανισμοί κατασκευάζονται από τους ίδιους και δεν έχουν ελεγχθεί ως προς τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, την ασφάλεια και τις ενδεχόμενες συνέπειες της χρήσης τους στην ανθρώπινη υγεία.

β. ότι η χρήση χειροβομβίδων κρότου λάμψης και λοιπών δακρυγόνων μέσων, κατά την ημέρα που κατά τους ισχυρισμούς του αντιδίκου αυτός τραυματίστηκε, ήταν απολύτως αναγκαία, επιβεβλημένη και ανάλογη με τις περιστάσεις,

γ. ότι τα αστυνομικά όργανα προέβησαν σε χρήση χειροβομβίδων κρότου λάμψης και λοιπών δακρυγόνων μέσων στο πλαίσιο της αποστολής τους (προστασία ανθρώπων, περιουσιών και αποκατάσταση της έννομης τάξης), ως έσχατο μέσο, αφού είχαν εξαντλήσει όλα τα ηπιότερα μέσα (παραινέσεις, προτροπές, χρήση εμποδίων, σωματικής βίας, αστυνομικής ράβδου). Το μέσο αυτό κρίθηκε ως αποτελεσματικότερο για την αντιμετώπιση των επεισοδίων που είχαν

λάβει μεγάλες διαστάσεις, καθώς και ως μέσο άμυνας για την προστασία της δικής τους ζωής και ακεραιότητας. Δ/ν.

Κατ'ακολουθίαν των ανωτέρω το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφασή του εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και πλημμελώς εκτίμησε τις αποδείξεις κρίνοντας ότι το αστυνομικό όργανο προβαίνοντας σε χρήση (ρίψη) της χειροβομβίδας κρότου λάμψης: «δεν κινήθηκε μέσα στα όρια που διαγράφονται από τις ανωτέρω αρχές»

Αντιθέτως εάν το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ορθώς το νόμο εφάρμοζε και σωστά εκτιμούσε τα πραγματικά περιστατικά, θα έπρεπε να κρίνει: α. ότι η Αστυνομία, στα πλαίσια του προληπτικού της ρόλου, έλαβε όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα σύμφωνα με την ακολουθούμενη τακτική και πρακτική της διαχείρισης των συγκεντρώσεων -πορειών σε ανοικτούς χώρους, με αποτέλεσμα να αποκλιμακωθεί βαθμιαία η ένταση των ταραχών, να αποτραπεί η επέκταση και γενίκευση των επεισοδίων που εγκυμονούσε σοβαρές συνέπειες και τελικά να διασφαλιστούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό, λαμβανομένου υπόψη του βίαιου περιβάλλοντος που ενεργούσε και ουδέποτε τα αστυνομικά όργανα ενήργησαν, στην προκειμένη περίπτωση, καθ' υπέρβαση των άκρων λογικών ορίων της διακριτικής τους εξουσίας ή κατά κακή χρήση αυτής και β. ότι η εν λόγω δηλαδή χρήση των μέσων αυτών ήταν ανάλογη με τις περιστάσεις - όχι απρόκλητη και αναιτιολόγητη και πραγματοποιήθηκε ως έσχατο μέσο και αφού είχαν εξαντληθεί όλα τα ηπιότερα μέσα όπως παραινέσεις, προτροπές, χρήση εμποδίων, σωματικής βίας, αστυνομικής ράβδου και άλλων, και πάντοτε για τη διαφύλαξη υπέρτερων αγαθών και συγκεκριμένα της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας των αστυνομικών και των πολιτών, καθώς και για την προστασία της δημόσιας και ιδιωτικής περιουσίας, για τη διαφύλαξη των οποίων είναι επιφορτισμένα τα αστυνομικά όργανα

Περαιτέρω από την προμνησθείσα έκθεση πορίσματος ένορκης διοικητικής εξέτασης (Ε.Δ.Ε.) προέκυψε:

ι. ότι η χρήση των ανωτέρω χειροβομβίδων κρότου λάμψης, έγινε από τους αστυνομικούς, όπως προκύπτει και από τις αναφορές της Γενικής Αστυνομικής

Δ/σης Αττικής όχι σε βάρος του ενάγοντος. Άλλωστε, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής, ουδείς λόγος υπήρχε να επιτεθούν οι αστυνομικοί κατά του ενάγοντος και ήδη εφεσιβλήτου κατ' αυτόν τον τρόπο με την κατά τους ισχυρισμούς του ρίψη εναντίον του χειροβομβίδας κρότου - λάμψης, καθόσον από κανένα στοιχείο δεν προέκυψε ότι αυτός προκάλεσε τους αστυνομικούς, οι οποίοι όπως προεκτέθηκε καθ' όλη τη διάρκεια των επεισοδίων τηρούσαν αμυντική και όχι επιθετική στάση, ούτε άλλωστε ήταν αυτός άτομο επικίνδυνο για την ασφάλεια των αστυνομικών και εν γένει της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, ώστε να κινηθούν οι αστυνομικοί εναντίον του, δεδομένου ότι, όπως ο ίδιος ανέφερε στην ένδικη αγωγή είχε προηγουμένως επιδείξει σε αυτούς την δημοσιογραφική του ταυτότητα.

ii. ότι υπήρξε διαφοροποίηση ανάμεσα στον χρόνο, κατά τον οποίο ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος ισχυρίζεται, με την κατάθεση που έδωσε στο πλαίσιο της εν λόγω Ε.Δ.Ε., ότι έλαβε χώρα ο ένδικος τραυματισμός. Και τούτο διότι στην από 10-11-2011 έγγραφη μαρτυρική του κατάθεση, ο αντίδικος προσδιορίζει ρητά το χρονικό διάστημα που έλαβε χώρα το ένδικο συμβάν, μεταξύ 14:00 και 15:00, ενώ απ' όλα τα έγγραφα (εντολές του Κέντρου, διαταγές προς τις διμοιρίες, ένορκες καταθέσεις αστυνομικών κ.λπ.) προκύπτει ότι το ανωτέρω χρονικό σημείο δεν συμπίπτει με τον χρόνο που οι Α-527 και Α-534 διμοιρίες εισήλθαν στη Φιλελλήνων με εντολή του Κέντρου, ήτοι μετά τις 16:00.

iii. ότι οι φωτογραφίες που εγχειρίσθηκαν σε ψηφιακό δίσκο από τον ενάγοντα και ήδη εφεσίβλητο κατά την κατάθεση του στο πλαίσιο της εν λόγω Ε.Δ.Ε. θα μπορούσαν να έχουν τραβηχτεί από οπουδήποτε, από οποιονδήποτε, οποτεδήποτε και δεν αποδεικνύουν το ένδικο περιστατικό,

iv. ότι ο μοναδικός προτεινόμενος από τον ενάγοντα και ήδη εφεσίβλητο μάρτυρας, Γεώργιος Σαββίδης, ανέφερε, στο πλαίσιο της ίδιας Ε.Δ.Ε., ότι «αντιλήφθηκε ένα βίαιο γεγονός με κρότο και λάμψη, πλησίον της στοάς της οδού Φιλελλήνων που αργότερα έμαθε ότι επρόκειτο για χρήση χειροβομβίδας κρότου λάμψης και είδε καθήμενο σε μια πεζούλα ένα νέο άνδρα που αργότερα έμαθε ότι επρόκειτο για τον ενάγοντα». Περαιτέρω ο ανωτέρω κατά την εξέταση του δεν ανέφερε κάποιο στοιχείο διακριτικό της ταυτότητας των αστυνομικών (διακριτικό χρωματισμό ασπίδας - κράνους και διακριτικό κωδικό αριθμό του

κράνους, στοιχεία που είναι ευδιάκριτα σε κάθε αστυνομικό), ερωτηθείς δε από τον διενεργήσαντα την ΕΔΕ αξιωματικό αν είναι σε θέση να αναγνωρίσει τον αστυνομικό η απάντηση του ήταν αρνητική.

v.ότι κανένας από τους εξετασθέντες, στο πλαίσιο της εν λόγω Ε.Δ.Ε., μάρτυρες δεν πιστοποίησε το γεγονός ότι ο αντίδικος τραυματίστηκε από χειροβομβίδα κρότου λάμψης.

vi. ότι σύμφωνα με τις καταθέσεις όλων των αστυνομικών οργάνων που εξετάστηκαν στο πλαίσιο της ως άνω Ε.Δ.Ε., δεν υπήρξε κατά το παρελθόν περιστατικό απώλειας ακοής εξαιτίας χειροβομβίδας κρότου λάμψης

vii.ότι η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο από πειθαρχικής πλευράς, με την από 7.7.2012 απόφαση του Γενικού Αστυνομικού Διευθυντή Αττικής.

Εκ του συνόλου των προαναφερομένων προκύπτει αναμφίβολα ότι ο ένδικος τραυματισμός του ενάγοντος δεν προήλθε από ενέργειες Αστυνομικού οργάνου, ούτε άλλωστε ο ίδιος απέδειξε, ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου κάτι τέτοιο.

Αντιθέτως όπως προέκυψε από το σύνολο του προσκομισθέντος, ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου αποδεικτικού υλικού η κατά τους ισχυρισμούς του εφεσιβλήτου απώλεια ακοής του δεν αποκλείεται να επήλθε εξαιτίας αυτοσχέδιας εκρηκτικής ύλης ή άλλου αυτοσχέδιου μηχανισμού με ενσωματωμένη εκρηκτική ύλη, που ερρίφθη από τους αντιεξουσιαστές στα επεισόδια της οδού Φιλελλήνων και εξερράγη πλησίον του και όχι από αστυνομικούς. Και τούτο διότι όπως κατέθεσαν προανακριτικά όλοι οι μάρτυρες συμπεριλαμβανομένου και του προτεινόμενου από τον ίδιο τον αντίδικο, Γ. Σαββίδη, δημοσιογράφο επίσης ουδέποτε κατά το παρελθόν υπήρξε παρόμοιο περιστατικό, ήτοι απώλεια ακοής από χρήση χειροβομβίδας κρότου-λάμψης αστυνομικών, δεδομένου ότι: α.σύμφωνα με το περιεχόμενο των τεχνικών προδιαγραφών και δελτίων δεδομένων ασφαλείας των συγκεκριμένων μέσων, μόνο αν τα μέσα αυτά χρησιμοποιηθούν λανθασμένα μπορεί να προκληθούν οπτικές, ακουστικές και σωματικές βλάβες και β.η χρήση των εν λόγω μέσων γίνεται πάντοτε από εκπαιδευμένο προς τούτο προσωπικό και είναι νόμιμη για την αντιμετώπιση επιθέσεων και παρόμοιων καταστάσεων. Τα

ανωτέρω άλλωστε, επιβεβαίωσε και ο Αστ/κας της Υ.Α.Τ. Καναβάρος Σωτήριος, ο οποίος υπέστη απώλεια μέρους της ακοής του εξαιτίας αυτοσχέδιας εκρηκτικής ύλης που εξερράγη την 27-06-2011 στα επεισόδια της οδού Σταδίου όπως αυτός αναφέρεται στην από 17-02-2012 ένορκη εξέταση του.

Κατ'ακολουθίαν των ανωτέρω, έσφαλε η εκκαλουμένη, κρίνοντας ότι «η πλήρης κώφωση άμφω» του εφεσιβλήτου συνδέεται αιτιωδώς με παράνομη πράξη Αστυνομικού οργάνου, και κρίθηκε ότι ήταν πρόσφορη να επιφέρει μόνη της και χωρίς τη μεσολάβηση άλλου παράγοντα, και «πράγματι επέφερε», βλάβη στην υγεία του αντιδίκου.

Αντιθέτως το πρωτοβαθμίως δικάσαν δικαστήριο θα έπρεπε να απορρίψει την ένδικη αγωγή ως αβάσιμη λόγω μη συνδρομής αιτιώδους συνδέσμου, κρίνοντας ότι από όλα τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου δεν προκύπτει ότι συνέβη το αναφερόμενο στην αγωγή περιστατικό, από ομάδα αστυνομικών σε βάρος του ενάγοντος και ήδη εφεσιβλήτου και ότι σε κάθε περίπτωση, από τα ως άνω εκτεθέντα πραγματικά περιστατικά σαφώς προκύπτει ότι ο ένδικος τραυματισμός οφείλεται σε τυχαίο και απρόβλεπτο γεγονός, το οποίο δεν μπορεί να αποδοθεί σε υπαιτιότητα Αστυνομικού και το συγκεκριμένο αποτέλεσμα δεν οφείλεται σε παρανομία ή αμέλεια του οργάνου.

2ος λόγος έφεσης

Διότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των άρθρων 105 ΕισΝΑΚ και 300 ΑΚ, και κατά κακή εκτίμηση των αποδείξεων, το δικάσαν Πρωτοδικείο δέχθηκε ότι «πρέπει να απορριφθεί η προβαλλόμενη, ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου ένσταση συντρέχοντος πιαίσματος του Ελληνικού Δημοσίου, καθόσον κρίθηκε με την εκκαλουμένη ότι: «από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν προέκυψε ότι αυτός συνέβαλε στον τραυματισμό του ούτε ότι θα μπορούσε με οποιοδήποτε τρόπο να τον είχε αποτρέψει, ενώ εξάλλου δεν υπείχε υποχρέωση να φέρει προστατευτικό εξοπλισμό όπως αβάσιμα υποστηρίζει το εναγόμενο». Και τούτο διότι:

διαδηλ...

I.στο άρθρο 300 του Αστικού Κώδικα, το οποίο έχει εφαρμογή σε κάθε αποζημίωση από οποιαδήποτε αιτία και αν προέρχεται, άρα και στην περίπτωση αποζημίωσης κατά το άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, ορίζεται ότι: «Αν εκείνος που ζημιώθηκε συντέλεσε από δικό του πταίσμα στη ζημία ή την έκταση της, το δικαστήριο μπορεί να μην επιδικάσει αποζημίωση ή να μειώσει το ποσό της. Το ίδιο ισχύει και όταν εκείνος που ζημιώθηκε παρέλειψε να αποτρέψει ή να περιορίσει τη ζημία ή δεν επέστησε την προσοχή του οφειλέτη στον κίνδυνο ασυνήθιστα μεγάλης ζημίας, τον οποίο ο οφειλέτης ούτε γνώριζε ούτε όφειλε να γνωρίζει ».

Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι, αν με βάση τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά από τα δικαστήρια της ουσίας συντρέχει πταίσμα του ζημιωθέντος - η ύπαρξη του οποίου αποτελεί νομική έννοια που ελέγχεται από το Συμβούλιο της Επικρατείας όταν δικάζει κατ' αναίρεση - απόκειται στην εξουσία του δικαστηρίου, αφού εκτιμήσει ελευθέρως τις περιστάσεις, μεταξύ των οποίων είναι και ο βαθμός του πταίσματος του ζημιωθέντος, να επιδικάσει ολόκληρη την αποζημίωση ή να μην επιδικάσει καθόλου αποζημίωση ή και να μειώσει μόνο το ποσό της αποζημίωσης (βλ. Ολ. ΣτΕ 169/2010, Σ.τ.Ε. 877/2013, 3124/2011, 1408/2006 , 2539/2008, 1970, 1974/2009, 2172/2000, βλ. επίσης ΑΠ. 1483/1990). Πρέπει όμως η πράξη του ζημιωθέντος να έχει συντελέσει στην πρόκληση της ζημίας και να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος της υπαίτιας πράξης του ζημιωθέντος με την πρόκληση ή την έκταση της ζημίας (βλ. Α.Π. 867/2001, 793, 1045/2007).

II. Στην υπό κρίση περίπτωση προβάλαμε, ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου με το από 14-11-2017 πρωτοδίκως κατατεθέν υπόμνημά μας ένσταση αποκλειστικού άλλως συντρέχοντος πταίσματος του αντιδίκου σε ποσοστό 95%, διότι όπως αποδείχθηκε, στο πρωτοβαθμίως δικάσαν δικαστήριο από το σύνολο των εγγράφων του διοικητικού φακέλου και ειδικότερα από το υπ' αριθ. πρωτ. 6004/15/2714-κ0725-5-2010 έγγραφο της Ελληνικής Αστυνομίας, και την Ε.Δ.Ε. ο αντίδικος αν και είναι έμπειρος δημοσιογράφος δεν έλαβε όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διαφυλάξει ο ίδιος την υγεία του. Ειδικότερα αν και γνώριζε από την πολυετή εμπειρία του ότι σε τέτοιου είδους μαζικές απεργιακές κινητοποιήσεις όπως αυτή των ΑΔΕΔΥ - ΓΣΕΕ, είναι πιθανόν και κατά τα δεδομένα της κοινής πείρας και λογικής, να λάβουν χώρα έκνομα και επικίνδυνα επεισόδια, όχι μόνον από τους

διαδηλωτές, όπως εν προκειμένω, αλλά και από ομάδες του αντιεξουσιαστικού χώρου, οι οποίοι κάνουν χρήση πλήθους επικίνδυνων αντικειμένων και αυτοσχέδιων εκρηκτικών μηχανισμών, δεν τήρησε κάποια απόσταση ασφαλείας από τα επεισόδια αυτά και δεν προφύλαξε τον εαυτό του, ως όφειλε.

Κατ'ακολουθίαν των ανωτέρω έσφαλε η εκκαλουμένη κρίνοντας ότι πρέπει να απορριφθεί η προβαλλόμενη, ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου ένσταση του Ελληνικού Δημοσίου, ενώ θα έπρεπε να δεχθεί ότι στην πρόκληση της ζημιάς συνέβαλε ο ίδιος ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος από δική του αποκλειστική υπαιτιότητα, άλλως από συνυπαιτιότητα κατά 95% και να μην επιδικάσει έτσι καθόλου αποζημίωση σε βάρος του Δημοσίου, άλλως να περιορίσει αυτήν σε ποσοστό 5% αυτής.

3^{ος} λόγος έφεσης

Διότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των άρθρων 105 ΕισΝΑΚ και 930 τελευταίο εδάφιο του Α.Κ και κατά κακή εκτίμηση των αποδείξεων το δικάσαν Πρωτοδικείο έκρινε ότι : «ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος δικαιούται να λάβει το ποσό των 2.300,00 ευρώ, το οποίο θα είχε καταβάλει ως δαπάνη για υπηρεσίες αποκλειστικής νοσοκόμας, ως αποζημίωση, σύμφωνα με τα άρθρα 105 του Εισ.Ν.Α.Κ. και 930 τελευταίο εδάφιο του Α.Κ». Και τούτο διότι η αγωγική αυτή αξίωση του αντιδίκου θα έπρεπε να απορριφθεί από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο καθ'ολοκληρίαν ως αβάσιμη, δεδομένου ότι όπως ισχυρισθήκαμε με το από 14-11-2017 πρωτοδικώς κατατεθέν υπόμνημά μας: α.ο επικαλούμενος τραυματισμός του αντιδίκου (κώφωση) δεν παρεμπόδιζε την αυτοεξυπηρέτηση του ή τις στοιχειώδεις οικιακές εργασίες, ώστε να απαιτείται η χρήση οικιακής βοηθού και μάλιστα επί ημερήσιας βάσης για διάστημα 46 ημερών. β.η αναγκαιότητα χρήσης οικιακής βοηθού ή αποκλειστικής νοσοκόμας δεν αποδείχθηκε ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, από επίσημες ιατρικές βεβαιώσεις ή πιστοποιητικά. γ. η πραγματική απασχόληση της μητέρας του αντιδίκου στις εργασίες που αναφέρονται στην αγωγή δεν αποδείχθηκε, ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου και δ.ότι σε κάθε περίπτωση, το αίτημα της αγωγής να επιδικαστεί το ποσό το οποίο θα κατέβαλε ο αντίδικος σε μία οικιακή βοηθό, εάν δεν είχε λάβει την δωρεάν βοήθεια συγγενικού του προσώπου, θα έπρεπε να

απορριφθεί ως αβάσιμο με την εκκαλουμένη, καθόσον, όπως γίνεται δεκτό (βλ. Κονδύλια 1479/200 Κρητικό, Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα, 3η έκδοση, 1998, σελ. 77 - 78, παραγρ. 196, με παραπομπή στην ΕφΑΘ 768/1998, αδημοσίευτη), στις περιπτώσεις που τρίτος συγγενής προσφέρει υπηρεσίες σε τραυματισθέντα, τούτος δικαιούται να απαιτήσει όχι το μισθό που συνήθως καταβάλλεται στην υποκατάσταση δύναμη, αλλά μόνο μία εύλογη αποζημίωση, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι ο ενάγων ούτε υπεβλήθη ούτε αποδεικνύει ότι θα υποβληθεί σε ανάλογη δαπάνη.

4^{ος} λόγος έφεσης

Διότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των άρθρων **105 ΕισΝΑΚ και 929 ΑΚ και κατά** κατά κακή εκτίμηση των αποδείξεων και με πλημμελή, αντιφατική, εσφαλμένη και με ελλιπή αιτιολογία, το δικάσαν Πρωτοδικείο έκρινε ότι «ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος δικαιούται το ποσό των 37.755,88 ευρώ, σε κεφάλαιο εφάπαξ, ως διαφυγόν κέρδος, σύμφωνα με τα άρθρα 105 του Εισ.Ν.Α.Κ. και 929 του Α.Κ.» **Και τούτο διότι :**

Ι. Στο άρθρο **298 του Αστικού Κώδικα** ορίζεται ότι η αποζημίωση περιλαμβάνει την μείωση της υπάρχουσας περιουσίας του δανειστή (θετική ζημία) καθώς και το διαφυγόν κέρδος (ματαίωση της αύξησεως της περιουσίας του ζημιωθέντος) και ότι ως διαφυγόν κέρδος **λογίζεται** εκείνο το οποίο προσδοκά κανείς με πιθανότητα σύμφωνα με την συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις και ιδίως τα προπαρασκευαστικά μέτρα που έχουν ληφθεί.

Τα περιστατικά που προσδιορίζουν την προσδοκία ορισμένου κέρδους, με βάση, την κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, πιθανότητα, καθώς και οι ειδικές περιστάσεις και τα ληφθέντα προπαρασκευαστικά μέτρα, **πρέπει, κατά το άρθρο 73 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας**, να εκτίθενται στην αγωγή. Απαιτείται, δηλαδή, η εξειδικευμένη και λεπτομερής, κατά περίπτωση, μνεία των συγκεκριμένων περιστατικών, περιστάσεων και μέτρων, που καθιστούν πιθανό το κέρδος ως προς τα επί μέρους κονδύλια καθώς και ιδιαίτερη επίκληση των

κονδυλίων αυτών. (ΣτΕ 11/2010, 4714/2012, 1185, 2550, 2914/2013, 1915/2007, 1479/2006, πρβ. Α.Π. 20/1992 Ολομ., 83, 849/2002, 1899/2008).

Ως διαφυγόντα κέρδη θεωρούνται και τα κατά τη συνήθη πορεία των πρानυάτων ή κατά τις (συντρέχουσες) ειδικές περιστάσεις μετά πιθανότητας προσδοκώμενα έσοδα, τα οποία ο δικαιούχος (ζημιωθείς), αν δεν μεσολαβούσε το αδικοπρακτικό γεγονός, θα προσποριζόταν (ΕφΔωδ. 114/2012, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ) και τα οποία συνήθως προέρχονται από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας ή την παροχή υισθωτής ερναςίας. Κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 929 ΑΚ επελθούσα ζημία αποτελεί δηλαδή και η αναφερόμενη στο χρονικό διάστημα υεταξύ της βλάβης του σώματος ή της υνείας και της άσκησης της ανωνής (Αθ. Κρητικός. Αποζημίωση από αυτοκινητικά ατυχήματα, 2008, § 17. αρ. 34. σελ. 266) μη είσπραξη των εισοδημάτων του παθόντος, τα οποία άλλως θα αποκόμιζε. Επομένως, η επελθούσα ζημία του στην περίπτωση αυτή συνίσταται επί μεν μισθωτού στην διακοπή του μισθού από τον εονοδότη λόνω ανικανότητας ποοσωοοάς ερναςίας (ΕφΔωδ. 166/2012, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), όπως και στην απώλεια διαφόρων επιδομάτων άδειας, δώρων κλπ (ΕφΠοτρ. 319/2009. ΑχΝομ. 2010/591. ΕφΠοτρ. 707/2007. ΑχΝομ. 2008/100. ΕφΠοτρ. 28/2005. ΑχΝομ. 2006/53. ΕΑ 4607/2003. Δνη 2006/1449). επί δε ελεύθερου επαννεληματία στη ματαίωση του καθαρού κέρδους που θα αποκόμιζε αφαιρουμένων των εξόδων από τη λειτουργία της επιχείρησης του (ΑΠ 1305/2014. ΧΡΙΔ 2015/107). Για να δικαιούται αποζημίωση ο τελευταίος ποέπει να αποδείξει αφενός ότι δεν μπόρεσε στο κρίσιμο χρονικό διάστημα να ασκήσει την επαννεληματική δραστηριότητα που ποοηνουμένως ασκούσε και κατά τη συνήθη πορεία των πρानυάτων θα εξακολουθούσε να ασκεί, αν δεν μεσολαβούσε η βλάβη του σώματος ή της υγείας του και αφετέρου ότι με τον τρόπο αυτό ζημιώθηκε **τουλάχιστον τα ποσά που κέρδιζε προηγουμένως από την ίδια απασχόληση**. Ο υπολογισμός των διαφυγόντων κερδών του γίνεται στην περίπτωση αυτή με βάση τα δεδομένα του αμέσως πρνονενέστερου του τραυματισμού χρόνου (ΑΠ 1305/2014, ο.π.), δεδομένου ότι η ζημία από την πιο πάνω αιτία υπολονίζεται κατά τρόπο συγκεκριμένο και όχι αφηρημένο. Πάντως, το χρονικό διάστημα στο οποίο θα αναφέρεται η αποζημίωση θα πρέπει να ταυτίζεται με το χρόνο διάρκειας της ανικανότητας προς άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας (ΑΠ 1305/2014, ο.π.).

Κατακρίθηκε ότι σε κεφάλαιο
II. Στην συγκεκριμένη περίπτωση όπως προβάλαμε, ενώπιον πρωτοβαθμίου δικαστηρίου με το από 14-11-2017 υπόμνημα μας ο αντίδικος δεν απέδειξε:

α. ότι υπέστη πράγματι σωματικές βλάβες, διότι δεν προσκόμισε σχετική ιατρική γνωμάτευση, ούτε ότι αυτές προκλήθηκαν από αστυνομικούς της ομάδας «ΔΕΛΤΑ», καθώς αφενός τα χτυπήματα που ισχυρίζεται ότι δέχθηκε δεν προσδιορίστηκαν χρονικά, αφετέρου οι ισχυρισμοί του δεν επιβεβαιώθηκαν από κάποιο μάρτυρα. Αντιθέτως ο μάρτυρας του αντιδίκου Αθανάσιος Αργυράκης, δημοσιογράφος, ρητώς κατέθεσε ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου ότι πλέον ο αντίδικος ακούει, μη δυνάμενος να αρνηθεί το γεγονός ότι συνομιλούσε κανονικά με τον αντίδικο, ενώπιον όλων των παρευρισκομένων προσώπων στην αίθουσα του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου πριν την έναρξη της συνεδρίασης

β. το μέγεθος της επικαλούμενης βλάβης που προκλήθηκε από το ανωτέρω ατύχημα, ούτε τη σημερινή κατάσταση της υγείας του.

γ. τον «σπουδαίο λόγο» που να δικαιολογεί την εφάπαξ καταβολή, δεδομένου μάλιστα ότι όπως προκύπτει από το υπ' αριθμ. πρωτ. 8014/4/503-α/1-2-2012 έγγραφο της Δ/σης Οικονομικών του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, έχει ήδη εισπράξει από το Ελληνικό Δημόσιο αποζημίωση ύψους 115.741,15 ευρώ σε εκτέλεση της υπ' αριθμ. 4497/2011 απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών

δ. ότι εργαζόταν μέχρι το ένδικο ατύχημα στον διαδικτυακό τόπο «www.newscode.gr», με μισθό 1.500 ευρώ μηνιαίως. Αντιθέτως από το προσκομισθέν, ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου υπ' αριθμ. 14576/7-9-2011 έγγραφο της Δ.Ο.Υ. Ηλιούπολης, προέκυψε ότι ο αντίδικος δεν είχε υποβάλει δηλώσεις Φορολογίας εισοδήματος για τα οικ. έτη 2008, 2010 και 2011. το οικ. έτος 2009 είχε μηδενικό εισόδημα, ενώ για τα οικ. έτη 2006 και 2007 υπέβαλε δηλώσεις εισοδήματος από ελευθέρια επαγγέλματα, ύψους 27.234,90 ευρώ και 3.200 ευρώ αντίστοιχα, δηλαδή ο αντίδικος δεν δήλωνε καθόλου εισοδήματα τα τελευταία τέσσερα (4) χρόνια πριν τον τραυματισμό του.

Κατ'ακολουθίαν των ανωτέρω έσφαλε η εκκαλουμένη απόφαση με την οποία κρίθηκε ότι ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος δικαιούται το ποσό των 37.755,88 ευρώ, σε κεφάλαιο εφάπαξ, ως διαφυγόν κέρδος, σύμφωνα τα άρθρα 105 του Εισ.Ν.Α.Κ. και 929 του Α.Κ», ενώ αντιθέτως θα έπρεπε να κρίνει ότι ουδόλως αποδείχθηκε, ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου η πλήρης αδυναμία του αντιδίκου για οποιαδήποτε εργασία λόγω του ανωτέρω προβλήματος, ενόψει του είδους του τραυματισμού του, ο οποίος κατά την κοινή πείρα δεν τον καθιστά ανίκανο ούτε για να ασκήσει το επάγγελμα του δημοσιογράφου αλλά ούτε και για οποιαδήποτε άλλη εργασία και ακολούθως θα απέρριπτε ως αβάσιμα και αναπόδεικτα τα όσα ισχυρίστηκε, ότι δήθεν εργαζόταν με μισθό 1.500 ευρώ μηνιαίως στην εταιρεία «GASTONE MODE Α.Ε.».

5ος λόγος έφεσης

Διότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των άρθρων 105 ΕισΝΑΚ και 932 ΑΚ, κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας, των ακραίων ορίων της διακριτικής του ευχέρειας και κατά κακή εκτίμηση των αποδείξεων, το δικάσαν Πρωτοδικείο αναγνώρισε την υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να καταβάλει στον αντίδικο, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, που υπέστη εκ του ενδίκου συμβάντος, το ποσό των 100.000 ευρώ. Και τούτο διότι :

Ι.Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 932 ΑΚ ορίζεται ότι: «Σε περίπτωση αδικοπραξίας, ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία, το Δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογη κατά την κρίση του χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Αυτό ισχύει ιδίως για εκείνον που έπαθε προσβολή της υγείας, της τιμής ή της αγνείας του ή στερήθηκε την ελευθερία του...». Με τη διάταξη αυτή, η οποία εφαρμόζεται και στην περίπτωση της ευθύνης του Δημοσίου κατά το άρθρο 105 ΕισΝΑΚ, γεννάται υπό προϋποθέσεις αυτοτελής αξίωση για μη περιουσιακή ζημία, και ειδικότερα για την ανεπίδεκτη χρηματικής αποτίμησης ζημία που υφίσταται από την προσβολή το πρόσωπο σε έννομα αγαθά του που προστατεύονται από το νόμο και αναφέρονται στην ηθική, πνευματική, σωματική συγκρότησή του. Η χρηματική αυτής ικανοποίηση αποσκοπεί στην ηθική παρηγοριά και ψυχική ανακούφιση του παθόντος, όσο αυτό είναι δυνατόν, σε καμία δε περίπτωση δεν δύναται να άγει στον πλουτισμό αυτού. Τούτο δε, συνάγεται και από τη γραμματική

διατύπωση της διάταξης, βάσει της οποίας η χρηματική ικανοποίηση είναι (βλ. Βαθρακοκόιλης, ΕΡΝΟΜΑΚ, εκδ. 2006, άρθρο 932). Εξάλλου, η επιδίκαση οφειλόμενου λόγω ηθικής βλάβης ποσού γίνεται κατά την κρίση του Δικαστηρίου της ουσίας με τήρηση της συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχής της αναλογικότητας, έτσι ώστε, αφενός, να μην υποβαθμίζεται η απαξία της πράξης με την επιδίκαση υπερβολικά χαμηλού ποσού και, αφετέρου, να μην καταλήγουμε με ακραίες εκτιμήσεις στον υπέρμετρο πλουτισμό του ενός μέρους (βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 2559/2007, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι κατά τον υπολογισμό της οφειλόμενης χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να λαμβάνονται υπόψη α) οι συνθήκες τέλεσης της αδικοπραξίας, β) ο βαθμός πταίσματος του υπαιτίου, γ) η κοινωνική και οικονομική κατάσταση των διαδίκων και κυρίως του παθόντος (βλ. Βαθρακοκόιλης, οπ.π. άρθρο 932), δ) η συμπεριφορά του υπαιτίου μετά την αδικοπραξία (βλ. Γεωργιάδης-Σταθόπουλος, Αστικός Κώδικς, 1982, άρθρο 932), ενδεχομένως δε και ε) η συμπεριφορά του ίδιου του παθόντος.

Η εκτίμηση του ύψους της «εύλογης» κατ' άρθρο 932 ΑΚ αποζημίωσης αποτελεί ένα δυσχερές πρόβλημα, ενόψει του ότι πρέπει να εκφραστεί σε χρήμα ένα μέγεθος που δεν έχει αγοραστική ή εμπορική αξία. Τούτο διότι, η επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου με την καταβολή χρημάτων δεν είναι ευχερής, ενόψει του ότι πρόκειται για ζημιά συντελούμενη κατά κύριο λόγο στον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου, στην ύπαρξη και τα όρια της οποίας επιδρούν κυμαινόμενοι και αστάθμητοι παράγοντες. Η προβληματική για την ικανοποίησή της εστιάζεται στο φόβο καταχρήσεως της αξιώσεως για αποκατάσταση της ηθικής βλάβης και της ψυχικής οδύνης, ή ακόμα υπέρμετρης επεκτάσεως του ύψους των επιδικαζόμενων χρηματικών ικανοποιήσεων, καθώς και στο φόβο κάποιας εμπορευματοποίησης των συνδεδεμένων με την προσωπικότητα ηθικών αγαθών (Στ. Πατεράκη: Η χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης § 3).

II. Όπως είναι γνωστό, το Ελληνικό Δημόσιο, ενόψει της δυσχερούς οικονομικής συγκυρίας και των διεθνών συμφωνιών τις οποίες έχει συνάψει, οι οποίες επικυρώθηκαν με τους ενδεικτικά αναφερόμενους Ν. 3845/2010 «Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη - μέλη

Επιδικασία του
Δικαστηρίου
Εθνικότητας,
είναι εφόσον

των Σχεδίων Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας της Ελλάδος, του Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες επείγουσες διατάξεις για τη μείωση του δημοσίου χρέους και τη διάσωση της εθνικής οικονομίας», Ν. 4093/2012 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 - Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016» κλπ., επιδίδεται σε αγώνα για την είσπραξη δημοσίων εσόδων, προκειμένου να θεραπεύσει την υστέρηση αυτών και να εμφανιστεί συνεπές στις αναληφθείσες υποχρεώσεις, ώστε να συνεχίσουν να εκταμιεύονται οι συμφωνηθείσες δόσεις του διεθνούς δανείου κανονικώς.

III.Εν προκειμένω, το δικάσαν Δικαστήριο, προκειμένου να κρίνει εάν υφίσταται ή όχι περίπτωση επιδίκασης χρηματικής ικανοποίησης και, σε καταφατική περίπτωση, να αποτιμήσει το ύψος της καταβληθησόμενης χρηματικής ικανοποίησης, όφειλε να λάβει υπόψη του τα εξής προβληθέντα πρωτοδίκως και αποδειχθέντα δεδομένα:

α. ότι η βλάβη της υγείας του αντιδίκου στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν προκλήθηκε από ενέργεια οργάνου του Ελληνικού Δημοσίου, αλλά από δόλια εγκληματική ενέργεια τρίτου ιδιώτη, ατόμου του αντιεξουσιαστικού χώρου.

β. ότι οι αστυνομικές αρχές, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους, έλαβαν τα μέγιστα δυνατά μέτρα για την αποφυγή έκνομων ενεργειών πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη της επίμαχης διαδήλωσης - συγκέντρωσης, κινητοποιώντας μεγάλο αριθμό ειδικών δυνάμεων (ΔΙΑΤ και ΔΙΜΕΤ) και προβαίνοντας στις ενδεδειγμένες ενέργειες, δεχθείσες και οι ίδιες την επίθεση των ταραχοποιών,

γ. ότι σε κάθε περίπτωση, στο συγκεκριμένο συμβάν μέγιστο βαθμό ευθύνης για τον τραυματισμό του φέρει ο ίδιος, ο οποίος παρέλειψε να λάβει οποιοδήποτε προληπτικό μέτρο για να αποφύγει τον ένδικο τραυματισμό του, παρά το ότι ε γνώριζε λόγω της επαγγελματικής του εμπειρίας ότι σε τέτοιου είδους διαδηλώσεις

συμμετέχει πλήθος κακοποιών στοιχείων που δημιουργούν έκνομα και επικίνδυνα επεισόδια.

δ. ότι ο αντίδικος έχει αποθεραπευθεί και έχει ανακτήσει την ακοή του, και επομένως δεν είναι πλέον ανίκανος προς εργασία, ούτε υφίσταται κάποια παραμόρφωση του που να δυσχεραίνει την κοινωνική του και προσωπική του ζωή.

ε.ότι η δημοσιονομική κατάσταση της χώρας έχει επιδεινωθεί πρωτοφανώς στα χρονικά της σύγχρονης ιστορίας της Ελλάδας και έχει προσλάβει διαστάσεις άμεσα επαπειλούμενης κατάρρευσης της οικονομίας και εθνικής χρεοκοπίας. Τούτο πράγματι διαπιστώθηκε ότι συμβαίνει με τις αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας 668/2012, 1972/2012, 2527/2013, 2114/2014, 2563/2015.

Συνεπώς η οξύτατη δημοσιονομική κρίση συνιστά κατάσταση ανάγκης και η αντιμετώπισή της αποτελεί λόγο δημοσίου συμφέροντος [πρβλ. ΣτΕ(Ολομ) 668/2012 σκέψη 35, για την ανάγκη αντιμετώπισης της κακής δημοσιονομικής καταστάσεως του κράτους ως λόγου δημοσίου συμφέροντος, όπως και ΣτΕ (Γ Τμήμα) 3418/2017, καθώς και τις σκέψεις της ΑΕΔ 25/2012], ο οποίος ασφαλώς και ασκεί ουσιώδη επιρροή στην κρίση για τον δικαστικό καθορισμό του ποσού που πρέπει να είναι εύλογο, αλλά και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

Άλλωστε, όπως έχει κριθεί από το ΣτΕ (3418/2017, Τμήμα Γ), κατά την επιδίκαση από το Δικαστήριο χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης συνεκτιμάται η προκύπτουσα από τα διαθέσιμα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής πτώση του βιοτικού επιπέδου στην Ελλάδα κατά τα τελευταία έτη, η οποία συνδέεται με τον σοβαρότατο κλονισμό της δημοσιονομικής ισορροπίας του Ελληνικού Κράτους λόγω εκτοξέυσεως σε πρωτοφανή επίπεδα του δημοσίου ελλείμματος και του δημοσίου χρέους και αντικατοπτρίζεται στην οικονομική ύφεση και μείωση του ακαθάριστου εγχωρίου προϊόντος αλλά και του διαθέσιμου κατά κεφαλήν εισοδήματος, καθώς και η υπογραφή από το Ελληνικό Δημόσιο νέας δανειακής συμβάσεως χρηματοδοτικής διευκόλυνσης με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ), με την υποχρέωση λήψεως νέων

δημοσιονομικών, φορολογικών κλπ. μέτρων για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσεως.

Τούτο δε, λαμβανομένου υπ' όψιν και του γεγονότος ότι η δριμεία δημοσιονομική κρίση που διέρχεται η χώρα διαμορφώνει το γενικότερο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον, υπό τις παραπάνω αλγινές οικονομικές συνθήκες, το οποίο αναπόφευκτα επιδρά στο ποσό που κατ' εύλογη κρίση απαιτείται για την ηθική παρηγορία του προσώπου που έχει ζημιωθεί, αφού αυτό το πρόσωπο εντάσσεται στο συγκεκριμένο ως άνω περιβάλλον.

Υπό την ως άνω έννοια, η συγκεκριμένη δημοσιονομική κατάσταση της Χώρας που είναι ακραία δυσμενής τα τελευταία έτη και η εύθραυστη δημοσιονομική ισορροπία, θα έπρεπε να συνεκτιμηθεί από την εκκαλουμένη κατά την επιμέτρηση του εύλογου ποσού χρηματικής ικανοποίησης στην ενάγουσα και ήδη εφεσίβλητη. Το γεγονός αυτό δεν έλαβε καθόλου υπ' όψιν του το δικάσαν Πρωτοδικείο.

Κατάκολουθιαν των ανωτέρω, η εκκαλουμένη έσφαλε και θα πρέπει να εξαφανισθεί, άλλως η αποζημίωση που επιδικάσθηκε στον αντίδικο να μειωθεί κατά την εύλογη κρίση του Δικαστηρίου Σας. (βλ. ΑΠ 90/2017, 159/2017, 230/2015, 602/2015, Εφ.Αθ. 150/2018, ΔΕΑ 3491/2015).

6ος λόγος έφεσης

Διότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 931 ΑΚ, κατά κακή εκτίμηση των αποδείξεων και με πλημμελή και ανεπαρκή αιτιολογία, το δικάσαν Δικαστήριο αναγνώρισε την υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να καταβάλει στον αντίδικο το ποσό των 50.000 ευρώ κρίνοντας ότι «συνεκτιμώντας την ηλικία του ενάγοντος κατά τον χρόνο του τραυματισμού του (41 ετών), την εξαιτίας του του ενάγοντος κατά τον χρόνο του τραυματισμού του (41 ετών), την εξαιτίας του τραυματισμού του προκληθείσα, σύμφωνα με τα ανωτέρω, σωματική και ψυχική αναπηρία του (όπως αυτή περιγράφεται στην αμέσως προηγούμενη σκέψη), το γεγονός ότι αυτή είχε ως συνέπεια να παραμορφωθεί ουσιαστικά η εμφάνιση του (βλ. ...σχετ. τις

προσκομιζόμενες φωτογραφίες μετά την τοποθέτηση του δεύτερου εμφυτεύματος), ότι λόγω της φύσης του τραυματισμού του δεν πρόκειται να επανέλθει ποτέ στην προ του τραυματισμού του κατάσταση, ότι, οι αισθητικής φύσης επιπτώσεις του τραυματισμού του περιόρισαν τις συναναστροφές του και επηρέασαν δυσμενώς την κοινωνική και προσωπική του εξέλιξη και θα την επηρεάσουν και στο μέλλον, το Δικαστήριο κρίνει ότι, ανεξάρτητα από την χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη ο ενάγων συνεπεία της απώλειας της ακοής του, θεμελιώνεται και αυτοτελής αξίωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 931 του Α.Κ., για αποζημίωση αυτού, απορριπτόμενου του περί του αντιθέτου ισχυρισμού του εναγόμενου ως αβάσιμου. Κατόπιν τούτου, δικαιούται να λάβει ως εύλογη χρηματική ικανοποίηση, σύμφωνα με τα άρθρα 105 του Εισ.Ν.Α.Κ. και 931 του Α.Κ., για την αναπηρία και την παραμόρφωση που υπέστη εξαιτίας του τραυματισμού του, το ποσό των 50.000,00 ευρώ» Και τούτο διότι:

Ι.Ειδικότερα, στη διάταξη του άρθρου 931 του ΑΚ προβλέπεται ότι: «Η αναπηρία ή η παραμόρφωση που προξενήθηκε στον παθόντα λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη κατά την επιδίκαση της αποζημίωσης, αν επιδρά στο μέλλον του». Κατά την ορθότερη άποψη, που συνάδει με το σαφές γράμμα της διάταξης («... λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη...»), με αυτήν δεν θεμελιώνεται ιδιαίτερη αξίωση προς αποζημίωση, αλλά προϋποθέτει ότι υπάρχει ήδη αξίωση αποζημίωσης θεμελιωμένη σε άλλη διάταξη νόμου, οπότε επιβάλλει στο δικαστή κατά την επιδίκαση της τελευταίας να λάβει ιδιαίτερα υπόψη του την αναπηρία ή την παραμόρφωση που τυχόν προκλήθηκε στον παθόντα, όταν αυτή επιδρά στην επαγγελματική, κοινωνική και οικονομική του εξέλιξη, δηλ. δεν επιδικάζεται ιδιαίτερο κεφάλαιο αποζημίωσης, αλλά προσαυξάνεται το από την άλλη αξίωση αποζημίωσης επιδικαζόμενο κεφάλαιο (έτσι Βαθρακοκοίλης, Ερμηνεία κατ' άρθρο Αστικού Κώδικα, άρθρο 931, σελ. 1275 - 1277, Βοσινάκης σε Ερμηνεία κατ' άρθρο Αστικού Κώδικα Γεωργιάδη - Σταθόπουλου, άρθρο 931, σελ. 810 επ., Κρητικός, Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα, 3η έκδ. 1998, σελ. 123, Τρ.Δ.Π.Α. 7962/2003, ΕφΑθ 6940/1994 ΕΛΛΔνη 1996.1383, ΕφΘεσ 1133/1992 Αρμ 1992.721, ΕφΑθ 6422/1972 ΑρχΝ 24.574, ΕφΑθ 9066/1973 Δνη 1974.30).

Αλλά και στην περίπτωση που ήθελε γίνει δεκτό ότι στη διάταξη του άρθρου 931 ΑΚ θεμελιώνεται αυτοτελής αξίωση προς αποζημίωση, και πάλι η διατύπωσή

της παρέχει βάση για τέτοια αξίωση μόνο εφόσον η αναπηρία ή η παραμόρφωση επιδρά στο οικονομικό μέλλον του παθόντος, δηλ. στην οικονομική πλευρά της μελλοντικής του ζωής, που δεν μπορεί να καλυφθεί εντελώς με τις παροχές που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 929 και 932 ΑΚ (βλ. ΑΠ 839/1993 ΕλλΔνη 1995.134). Για τη θεμελίωση επομένως της αυτοτελούς αυτής αξίωσης από το άρθρο 931 ΑΚ, θα πρέπει να συντρέχουν ιδιάζοντα περιστατικά, πέραν εκείνων που απαιτούνται για τη στοιχειοθέτηση αξιώσεων με βάση τα άρθρα 929 και 932 ΑΚ, τα οποία να συνθέτουν την έννοια της επίδρασης στο μέλλον λόγω της αναπηρίας ή της παραμόρφωσης του παθόντος και από τα οποία (ειδικά περιστατικά) θα πρέπει να προκύπτουν οι ιδιαίτεροι λόγοι και οι τρόποι που γεννώνται δυσμενείς συνέπειες στην οικονομική πλευρά της μελλοντικής ζωής του ενάγοντος (βλ. Δ.Ε.Α. 1664/2006, που απέρριψε σχετικό αίτημα ανηλίκου αναπήρου).

II. Στην υπό κρίση περίπτωση δεν συντρέχουν οι εν λόγω ιδιάζουσες περιστάσεις, αφού από τη φύση της βλάβης της υγείας του αντιδίκου, προκύπτει ότι δεν επιδρά μόνιμα στο οικονομικό του μέλλον σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μην μπορεί να προβλεφθεί και να καλυφθεί η ζημία του από την αποζημίωση που προβλέπεται σε άλλα άρθρα (άρθρα 929 και 932 ΑΚ), ενώ το είδος και η έκταση της βλάβης της υγείας του και οι επιπτώσεις που κατά την κοινή πείρα και λογική επέρχονται στην κοινωνική, οικογενειακή και επαγγελματική ζωή του ατόμου από αντίστοιχους τραυματισμούς, λαμβάνονται υπόψη στα πλαίσια της επιδίκασης της χρηματικής ικανοποίησης κατ' άρθρο 932 ΑΚ, δεδομένου ότι σκοπός των διατάξεων των άρθρων 932 και 931 Α. Κ. δεν είναι ο πλουτισμός του ζημιωθέντα, αλλά η αποζημίωση του.

Συνεπώς έσφαλε η εκκαλουμένη κρίνοντας ότι ο αντίδικος δικαιούται να λάβει το ποσό των 50.000,00 ευρώ ως εύλογη χρηματική ικανοποίηση, σύμφωνα με τα άρθρα 105 του Εισ.Ν.Α.Κ. και 931 του Α.Κ., για την αναπηρία και την παραμόρφωση που κρίθηκε ότι υπέστη εξαιτίας του τραυματισμού του, ενώ θα έπρεπε να λάβει υπόψη ότι από το σύνολο του προσκομισθέντος ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου αποδεικτικού υλικού προέκυψε ότι ο αντίδικος μετά τον τραυματισμό του έχει αποθεραπευτεί και το γεγονός αυτό δεν καθιστά αδύνατη την εξάσκηση του επαγγέλματός του. Αλλά ακόμα και στην αδόκητη περίπτωση που ήθελε κριθεί ότι δεν έχει πλήρως θεραπευτεί, γεγονός που κατηγορηματικά

αρνούμεθα, η κώφωση του αντιδίκου δεν συνιστά σοβαρή μορφή παραμόρφωσης ή αναπηρίας (όπως πχ ακρωτηριασμός μέλους) αλλά αντιθέτως είναι πάθηση που δεν είναι εμφανής, ούτε είναι ορατή και αντιληπτή από τους τρίτους, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας.

Επομένως, δεν συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις που να δικαιολογούν την επιδίκαση αυτοτελούς αποζημίωσης κατ' άρθρο 931 Α.Κ. και ως εκ τούτου η εκκαλουμένη έσφαλε και θα πρέπει να εξαφανισθεί και ως προς το κεφάλαιο αυτό, άλλως η αποζημίωση που επιδικάσθηκε στον αντίδικο να μειωθεί κατά την εύλογη κρίση του Δικαστηρίου Σας.

Επειδή, η εκκαλουμένη απόφαση έσφαλε για τους ανωτέρω λόγους και πρέπει να εξαφανισθεί, άλλως να μεταρρυθμιστεί από το Δικαστήριό Σας, το οποίο στη συνέχεια, κρίνοντας επί της αγωγής, πρέπει να την απορρίψει στο σύνολό της, κατ' αποδοχή των ανωτέρω ισχυρισμών μας, καθώς και όσων προβάλαμε πρωτοδίκως.

Επειδή η παρούσα έφεσή μας ασκείται εμπροθέσμως, δεδομένου ότι η εκκαλουμένη κοινοποιήθηκε στο Ελληνικό Δημόσιο την 27-5-2020 και συνεπώς η εξηκονθήμερη προθεσμία άσκησης της, αναστέλλεται λόγω Covid 19 κατά το χρονικό διάστημα από 16-3-2020 μέχρι και 31-5-2020 και λόγω δικαστικών διακοπών από 16-7-2020 μέχρι και 31-8-2020.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Και με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου

ΑΙΤΟΥΜΕΘΑ

Να γίνει δεκτή η έφεσή μας.

Να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη υπ' αριθμ. 8144/2020 οριστική απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήματος 29^{ου} Τριμελούς) και να απορριφθεί η αγωγή του αντιδίκου.

Να καταδικασθεί ο αντίδικος στη δικαστική μας δαπάνη και των δύο βαθμών δικαιοδοσίας.

Αθήνα, 10-9-2020

Η Πληρεξούσια του Ελληνικού Δημοσίου

Αγγελική Χειρδάρη

Δικαστική Πληρεξούσια Ν.Σ.Κ.

Τηλ. 213-1520196 E-mail: a.heirdari@nsk.gr

ΠΡΑΞΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ

Αριθμός Εισαγωγής: ΕΦ2410/14-9-2020

Σήμερα την 14/9/2020 ημέρα Δευτέρα και ώρα 13:14 εμφανίστηκε στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών η ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΧΕΙΡΔΑΡΗ ΔΙΚ. ΠΛΗΡ. ΝΣΚ , και κατέθεσε το δικόγραφο αυτό (Έφεση κατά αποφάσεων Τριμελούς για διαβίβαση), που το παρέλαβε η δικαστικός υπάλληλος Τριανταφύλλου Δωροθέα και στρέφεται κατά της Α8144 (15/05/2020) / ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήμα 29ο).

Η Καταθέσασα	Η Παραλήπτρια
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΧΕΙΡΔΑΡΗ ΔΙΚ. ΠΛΗΡ. ΝΣΚ	Τριανταφύλλου Δωροθέα